

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/139/2024
Identifikačné číslo spisu:	1115230486
Dátum vydania rozhodnutia:	04.12.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1115230486.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu LIASON MARKETING COMPANY LIMITED, so sídlom P.O.Box 983, Victoria, Mahé, Republic of Seychelles, reg. number: 003809, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Bratislava, Štúrova 2, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 4C/262/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. apríla 2024 sp. zn. 8Co/81/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovanej nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) podľa § 387 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) z 15. februára 2019 č. k. 4 C 262/2015-181, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zaplattenia náhrady škody vo výške 2.700.000 eur s príslušenstvom podľa zákona č. 514/2003 o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“) a žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok I.); žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal v zmysle § 396 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 a 2 a § 255 ods. 1 CSP (výrok II.).

1.1. V dôvodoch rozhodnutia prvoinštančný súd po skutkovej stránke uviedol, že po vykonanom dokazovaní mal za preukázané, že dňa 21. januára 2002 boli štátnymi orgánmi Maďarskej republiky pri pokuse o ich prevoz na územie Slovenskej republiky E. L. a K. F. (vystupujúcim ako splnomocneným zástupcom žalobcu) zaistené finančné prostriedky vo výške 1.167.280 eur. Dňa 02. decembra 2004 bolo Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky prevzaté trestné konanie proti obvineným E. L. a K. F., pričom uznesením vyšetrovateľa PPZ, UBOK Košice, odbor Východ ČVS: J.-XX/BOK-Y.-A.-XXXX zo dňa 25. júla 2005 bolo proti E. L. a K. F. začaté trestné stíhanie pre trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 185a Trestného zákona účinného v čase spáchania skutku a za trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 252 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. b), ods. 5

Trestného zákona. Na základe právnej pomoci boli zaistené peňažné prostriedky vyžiadané z Maďarskej republiky. Dňa 15. októbra 2012 Krajská prokuratúra Košice I uznesením č. 1Kv 8/12-21, právoplatným dňa 10. novembra 2012, podľa § 215 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku trestné stíhanie vedené proti obvineným E. L. a K. F. zastavila. Uznesením Krajskej prokuratúry Košice I č. 1Kv 8/12 zo dňa 14. novembra 2012, právoplatným dňa 04. decembra 2012, vrátila Krajská prokuratúra Košice I zaistené finančné prostriedky vo výške 1.167.280 eur žalobcovi. Žalobca žiadosťou zo dňa 16. októbra 2013 požiadal Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. Jeho žiadosť bola opakovane odstúpená z Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky a Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, s tým, že nárok žalobcu nebol uspokojený. Vzhľadom k tomu, že podľa žalobcu nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom štátnych orgánov mu bolo znemožnené v období od 21. januára 2002 do 19. decembra 2012 nakladať a disponovať so svojimi peňažnými prostriedkami vo výške 1.167.280 eur, uplatnil si nárok na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., pričom výšku škody vyčíslil s poukazom na kurzové rozdiely, v dôsledku ktorých sa hodnota jeho majetku za dané obdobie podľa jeho tvrdenia znížila o 469.492,52 eura a zároveň mu za dané obdobie patrí aj úrok z omeškania počnúc dňom 22. januára 2002 vrátane, a to vo výške 15,5% ročne podľa § 3 vyhlášky MS SR č. 87/1995 Z. z., teda úrok z omeškania vo výške 15,5% ročne zo sumy 1.167.280 eur od 22. januára 2002 do 19. decembra 2012, čo predstavuje sumu vo výške 1.973.404,84 eura. Celkovo si žalobca uplatnil náhradu škody vo výške 2.700.000 eur ako skutočnú škodu, ušlý zisk a nemajetkovú ujmu spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne od 19. decembra 2012 do zaplatenia ako aj náhradu trov konania.

1.1. Takto ustálený skutkový stav veci súd prvej inštancie posúdil po právnej stránke podľa ustanovení § 1, § 3 ods. 1, 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, 3, § 9 ods. 1, 2, 3, 4, § 17 ods. 1, 2, 3, 4 zákona č. 514/2003 Z. z. a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Poukázal na to, že podľa predmetného zákona štát zodpovedá za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím, nezákonným zadržaním, zatknutím alebo iným obmedzením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo o väzbe alebo nesprávnym úradným postupom, pričom tejto zodpovednosti sa nemôže zbaviť. Pri zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím ide o objektívnu zodpovednosť štátu za škodu a to pri splnení troch podmienok, ktorými sú - nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci, existencia škody ako majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch a príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím, pričom tieto tri podmienky musia byť splnené kumulatívne. Základnou podmienkou podľa § 6 citovaného zákona je teda existencia právoplatného alebo bez ohľadu na právoplatnosť vykonateľného rozhodnutia, ktoré bolo ako nezákonné zrušené alebo zmenené, pričom právo na náhradu škody možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. V danom prípade žalobca nešpecifikoval ani nekonkretizoval žiadne rozhodnutie, ktoré považuje za nezákonné a v dôsledku ktorého by mu mal vzniknúť nárok na náhradu škody, ktorej sa v konaní domáhal. Rovnako neuviedol ani žiadny konkrétny úradný postup, ktorý považuje za nesprávny a ktorý by mal zakladať nárok na náhradu škody. Neuviedol ani žiadne skutkové okolnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť, ktorého rozhodnutie považuje za nezákonné alebo ktorý postup považuje za nesprávny, napriek tomu, že bol opakovane vyzývaný na doplnenie žaloby a boli mu zaslané vyjadrenia žalovanej, ako aj ostatných pôvodne žalovaných, v ktorých opakovane namietali, že žalobca neuviedol základnú podmienku pre priznanie nároku na náhradu škody - právny titul. Už len z uvedeného dôvodu prvoinštančný súd nemohol nároku žalobcu uplatnenom v konaní vyhovieť a priznať mu náhradu škody voči štátu.

1.2. Vo vzťahu k žiadosti žalobcu, ktorou žiadal o poskytnutie lehoty na vyjadrenie sa (prednesenej na pojednávaní dňa 23. januára 2019), súd prvej inštancie poukázal na to, že konanie je na súde vedené od roku 2015, t.j. viac ako tri roky, počas ktorých bol žalobca opakovane vyzývaný na preukázanie svojho nároku a na uvedenie podstatných skutočností, predovšetkým na konkretizovanie titulu, na základe ktorého sa domáha nároku na náhradu škody, avšak žalobca nevedel počas celého konania svoj nárok odôvodniť a neuviedol ani len základnú náležitosť, ktorou je špecifikácia právneho titulu, od ktorého svoj nárok odvodzuje. Návrhu žalobcu na poskytnutie lehoty na vyjadrenie preto súd prvej inštancie nemohol

vyhovieť, a to predovšetkým s poukazom na ustanovenie § 153 CSP a ustanovenia § 157 a § 183 CSP. Tiež nemohol vyhovieť ani žiadosti žalobcu o poskytnutie lehoty na zvolenie si právneho zástupcu, keďže žalobca mal viac ako tri roky čas a priestor na zvolenie si právneho zástupcu, avšak tak neučinil. Navyše v spore za žalobcu konal ako osoba oprávnená konať advokát, ktorý je riadne zapísaný do zoznamu advokátov vedeného Slovenskou advokátskou komorou, pôsobiaci a vykonávajúci advokátsku prax. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie požiadavky žalobcu, na poskytnutie lehoty na vyjadrenie sa a na zvolenie si právneho zástupcu, vyhodnotil ako účelové a zavádzajúce, preto im nevyhovel.

1.3. Napriek skutočnosti, že žalobca neuviedol žiadne konkrétne nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup, od ktorého odvodzoval uplatnený nárok na náhradu škody, súd prvej inštancie „pre úplnosť“ posúdil rozhodnutia vydané v rámci trestného konania ohľadom trestného stíhania a vrátenia zaistených finančných prostriedkov, ktoré žalobca uvádzal ako aj postup orgánov činných v trestnom konaní, pričom dospel k záveru, že žiadne z rozhodnutí, na ktoré v žalobe poukázal, t.j. 1/ rozhodnutie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. VGpT397/04-9 zo dňa 02. decembra 2004, 2/ uznesenie PPZ, ÚBOK, ČVS: PPZ-29/BOK-V-I-2005 ako ani uznesenie 3/ Krajskej prokuratúry Košice I č. 1Kv/8/12-21 zo dňa 15. októbra 2012 nebolo zrušené alebo zmenené pre jeho nezákonnosť. Zdôraznil, že žiaden príslušný orgán nevyhodnotil zaistenie finančných prostriedkov ako rozhodnutie v rozpore so zákonom. Navyše žalobca ani pri jednom z uvedených rozhodnutí nepreukázal, či podal proti takémuto podľa jeho názoru nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov, pretože len v takom prípade, t.j. v prípade podania riadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu, je možné priznať nárok na náhradu škody s poukazom na § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. Zároveň zdôraznil, že rozhodnutie o zaistení peňažných prostriedkov zo dňa 21. januára 2002 bolo vydané štátnymi orgánmi Maďarskej republiky a preto Slovenská republika nemôže niesť zodpovednosť za takéto rozhodnutie. Taktiež rozhodnutie o vznesení obvinenia voči osobám E. L. a K. F. bolo rozhodnutie štátnych orgánov Maďarskej republiky, za ktoré nie je možné uplatňovať si nárok na náhradu škody voči Slovenskej republike podľa zákona č. 514/2003 Z. z. V zmysle citovaného zákona Slovenská republika zodpovedá za nezákonné rozhodnutia a nesprávny úradný postup orgánov verejnej moci pri výkone verejnej moci v Slovenskej republike a nie za nezákonné rozhodnutia a nesprávny úradný postup orgánov verejnej moci iného štátu. K namietanému nesprávnemu úradnému postupu súd prvej inštancie zdôraznil, že žalobca predmetný postup žiadnym spôsobom nekonkretizoval ani neuviedol, ktorý orgán sa vôbec mal dopustiť takéhoto postupu, pričom navyše ani z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by počas celého trestného konania, ktoré bolo vedené voči osobám E. L. a K. F. a v rámci ktorého boli zaistené finančné prostriedky žalobcu, bolo skonštatované, že v trestnom konaní došlo k nečinnosti alebo k porušeniu povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote, k zbytočným prieťahom v konaní alebo k inému nezákonnému zásahu do práv žalobcu. Pri posudzovaní nesprávneho úradného postupu pritom možno vychádzať len z výsledkov vybavenia sťažnosti na prieťahy, žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prieťahy, vybavenia žiadosti o preskúmanie postupu vyšetrovateľa Policajného zboru prokurátorom, z právoplatného rozhodnutia vydaného v disciplinárnom konaní, právoplatného rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva alebo z právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky a žiadny takýto dôkaz z vykonaného dokazovania nevyplýval. Žalobca preto v konaní neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal splnenie ani len prvej základnej podmienky pre priznanie nároku na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. a to preukázanie existencie nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu. Súd prvej inštancie preto uzatváral, že v danej veci nie sú splnené podmienky pre vznik zodpovednosti žalovanej za škodu a z dôvodu nepreukázania prvej podmienky vzniku zodpovednosti štátu za škodu a podrobne sa už nezaoberal výškou uplatnenej náhrady škody (nakolko to bolo neúčelné) a logicky ani príčinnou súvislosťou medzi vznikom škody a existenciou nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, keď úspešnej žalovanej náhradu trov konania nepriznal, keďže trovy konania si neuplatnila a zo súdneho spisu žiadne jej trovy ani nevyplývali.

2. Odvolací súd v dôvodoch potvrdzujúceho rozhodnutia (v poradí „druhom“) uviedol, že súd prvej inštancie v preskúmvanej veci dostatočne a správne ustálil skutkový stav, ktorý správne posúdil aj po právnej stránke, keď dospel k záveru že nie sú splnené zákonom stanovené predpoklady pre vznik

zodpovednosti za škodu v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z., nakoľko tu absentuje rozhodnutie orgánu štátu, ktoré by bolo na základe opravného prostriedku uplatneného žalobcom pre nezákonnosť zrušené a rovnako tak nemožno postup orgánov činných v trestnom konaní v Slovenskej republike považovať za nesprávny úradný postup, ktorý by mohol viesť k vzniku zodpovednosti za škodu uplatnenej podanou žalobou. Prvoinštančný súd správne poukázal aj na to, že žalobca doposiaľ dostatočne konkrétne neoznačil nezákonné rozhodnutie ani nesprávny úradný postup, ktoré majú zakladať ním uplatnený nárok na náhradu škody. To však nič nemení na tom, že bez ohľadu na uvedené žiadne zo žalobcom označených rozhodnutí a postupov zodpovednosť žalovanej za tvrdenú škodu založiť nemôže.

2.1. K odvolacím námietkam žalobcu o 1/ porušení jeho práva na súdnu ochranu, lebo bola mu odňatá možnosť konať pred súdom, o 2/ porušení práva na "rovnosť zbraní", nakoľko súd prvej inštancie pri rozhodovaní prihliadal na písomné podania vo veci samej zo dňa 23. februára 2016, 10. marca 2016 a 14. apríla 2016, ktoré neboli žalobcovi riadne doručené a ďalej, že 3/ prvoinštančný súd v konaní nepostupoval podľa ustanovení § 168, § 170, § 171 ods. 1 CSP, o predbežnom prejednaní veci a k oboznámeniu, ktoré skutkové a právne tvrdenia sú v konaní sporné, došlo až na prvom pojednávaní, na ktorom prvoinštančný súd neposkytol žalobcovi lehotu na predloženie podrobného písomného vyjadrenia vo veci samej a napokon 4/ nerešpektoval ani jeho právo na právnu pomoc a zastupovanie zvoleným advokátom, v prítomnosti ktorého mal byť vykonaný aj ním navrhovaný výsluch, odvolací súd uviedol, že tieto námietky považuje za neopodstatnené. Konkrétne pokiaľ ide o písomné vyjadrenia žalovanej, z obsahu spisu vyplynulo, že tieto boli žalobcovi riadne doručené ešte v roku 2016, pričom žalobcovi bola súdom prvej inštancie na jeho žiadosť vyhotovená kópia celého spisu podľa stavu do 31. decembra 2017 a táto mu bola doručená. Žalobca tak mal nepochybne v priebehu konania dostatok príležitostí oboznámiť sa s obranou žalovanej a vyjadriť sa k nej. Pokiaľ ide o neuplatnenie inštitútu predbežného prejednaní vecí, v tomto smere je na úvahe súdu, či sa mu jeho využitie javí ako vhodné a hospodárne, procesný postup súdu prvej inštancie v danej veci preto nemožno považovať za nesprávny. V kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie žalobcovi v priebehu celého konania ktoré začalo dňa 03. decembra 2015, vrátane pojednávania uskutočneného dňa 23. januára 2019, nepochybne poskytol dostatočný priestor na uplatnenie jeho tvrdení a argumentácie (prostriedkov procesného útoku), a preto o porušení jeho práva na spravodlivý proces nemožno ani len uvažovať. Nedôvodne v tomto smere žalobca vytýkal súdu prvej inštancie aj to, že mu odňal možnosť konať pred súdom tým, že mu neposkytol časový priestor na zabezpečenie splnomocnenia advokátom. Štatutárny orgán (riaditeľ) žalobcu E.. E. F. je totiž sám advokátom, pričom navyše o poskytnutie času na splnomocnenie advokáta žiadal na pojednávaní konanom dňa 23. januára 2019, teda po viac než troch rokoch po podaní žaloby a za daného stavu nemožno jeho žiadosť hodnotiť inak, než ako účelovú s prvkami zneužitia práva. Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že žiadne procesné práva žalobcu v preskúmvanej veci neboli porušené. Nedôvodne tiež žalobca namietal, že súd prvej inštancie postupoval arbitrárne, v rozpore so zásadou materiálnej podstaty ochrany práva a nerešpektoval základné princípy súdneho konania vyplývajúce z ustanovenia čl. 6 ods. 1 CSP, pričom sa vzhľadom na časové súvislosti danej veci nevysporiadal s prípadným aplikovaním a posudzovaním veci podľa ustanovení zák. č. 58/1969 Zb., na ktoré v konaní upozorňoval. V závere svojho rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že samotná existencia rozhodnutia alebo postupu orgánu štátu, ktorým mohlo byť potenciálne nepriaznivo zasiahnuté do majetkovej sféry dotknutej osoby, na vznik zodpovednosti za prípadnú vzniknutú ujmu nepostačuje, keď pre jej vznik je v súlade s platnou právnou úpravou nevyhnutné, aby išlo o zásah nezákonný, za ktorý možno považovať výlučne rozhodnutie orgánu štátu zrušené pre nezákonnosť alebo kvalifikovaný nesprávny úradný postup. Ich existencia však v danej veci preukázaná nebola, preto neboli splnené ani predpoklady pre vznik zodpovednosti za škodu tvrdenú žalobcom a nemôže preto obstať ani argumentácia žalobcu potrebou kompenzácie ujmy, ktorá mu mala vzniknúť v dôsledku dočasnej straty možnosti dispozície s peňažnými prostriedkami.

2.2 V intenciách predchádzajúceho zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu zo dňa 15. decembra 2022 sp. zn. 4Cdo/216/2021 odvolací súd odstránil nedostatok vytýkaný mu najvyšším súdom, keď vyzval žalobcu výzvou zo dňa 19. marca 2024, doručenou mu dňa 4. apríla 2024, na vyjadrenie k vyjadreniu žalovanej k jeho odvolaniu a vytvoril mu dostatočný priestor uviesť ním prezentované argumenty. Následne napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie opätovne (druhý krát) podľa § 387 ods. 1 CSP ako

vecne správny zo zhora uvedených dôvodov potvrdil.

2.3. O nároku na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Úspešnej žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, keďže bolo celkom zjavné, že jej v konaní žiadne trovy nevznikli.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. e), f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. e) CSP žalobca namietal, že v konaní nebola riadne posúdená jeho námietka, že v konaní rozhodovala vylúčená sudkyňa, pričom z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sudkyne na pojednávaní a aj z napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vyplynulo, že sudkyňa bola predpojatá/zaujatá vo vzťahu k veci samej. Sudkyňa na prvom a jedinom pojednávaní prezentovala svoj záujem urýchlene skončiť vec, pričom však nerešpektovala procesné ustanovenia, ktoré stanovujú práva sporových strán na spravodlivé súdne konanie.

3.2. V súvislosti s vytýkanou vadou znátočnosti podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ uviedol, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, pretože odvolací súd sa riadne a dostatočne nevysporiadal so všetkými podstatnými tvrdeniami a námietkami voči procesnému postupu, skutkovým a právnym záverom súdu prvej inštancie, uvedenými v odvolaní. Ďalej namietal, že odvolací súd: 1/ neprípustne prihliadal na úkony žalovanej nespĺňajúce podmienky právneho poriadku; 2/ neakceptoval námietku, že súd prvej inštancie v konaní nepostupoval podľa ustanovení § 168, § 170 a § 171 ods. 1 CSP o predbežnom prejednaní veci; 3/ sa riadne nevysporiadal s námietkou, že v konaní nebol súdom zabezpečený kompletný spisový materiál z trestného konania vedeného voči iným tretím fyzickým osobám, ktorý je aj v maďarskom jazyku, ktorý mala vo svojej dispozícii žalovaná, čím bol žalobca postupom súdov ukrátený na svojich právach; 4/ sa nedostatočne vysporiadal s námietkou, že súd prvej inštancie žalobcovi bez legitímneho opodstatnenia na prvom a jedinom pojednávaní odňal možnosť vyplývajúcu z § 181 ods. 4 CSP; 5/ sa nedostatočne vysporiadal a nesprávne právne posúdil námietky o nerešpektovaní práva žalobcu na právnu pomoc a zastupovanie zvoleným advokátom, vyplývajúce z ustanovenia § 89 CSP a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Súd nižších inštancií nesprávne konštatovali, že žalobca v spore nepreukázal svoje tvrdenia a nároky; sami mu pritom svojím postupom zamedzil preukázanie tvrdení v rámci vykonania riadneho dokazovania tým, že nezabezpečili kompletný spisový materiál, na ktorý žalobca poukazoval a ktorý vedie žalovaná a tým, že nebol vykonaný výsluch strany konania v súlade s jeho základným právom.

3.3. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ uviedol, že súd prvej inštancie a odvolací súd vec nesprávne právne posúdili v otázke splnenia podmienok uplatnenej náhrady škody voči štátu, pričom napadnuté rozhodnutia sú v rozpore s ustálenou judikatúrou, na ktorú v konaní poukazoval (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 MCdo 15/2009, Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 25/2011, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 MCdo 20/2009, rozsudok sp. zn. 5Cdo 126/2009). Podľa žalobcu sú závery súdov nižších inštancií vo vzťahu k posudzovaniu veci samej hypotetické, nepresvedčivé, predčasné a v rozpore so skutočným stavom veci; mal za to, že odvolací súd v danom prípade aplikoval právo formalisticky, a teda nedodrжал základnú podmienku materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. februára 2012 sp. zn. 1Cdo 48/2010). Žalobca navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod (1 Cdo 17/2019, 2 Cdo 225/2018, 3 Cdo 142/2018, 4 Cdo 10/2018, 5 Cdo 9/2019, 7 Cdo 1/2018, 8 Cdo 94/2018, 9 Cdo 4/2020).

Dovolanie podľa § 420 písm. e) a f) CSP

10. Dovolateľ v prvom rade vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. e) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. V súvislosti s posúdením opodstatnenosti tejto námietky dovolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu publikované ako judikát R 59/1997, v zmysle ktorého neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku, posúdiť túto otázku samostatne. Tento záver najvyššieho súdu je naďalej aktuálny vo vzťahu k § 420 písm. e) CSP.

10.1. Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezáujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

10.2. V danom prípade z obsahu spisu najvyšší súd nezistil žiadne dôvody, ktoré by spochybňovali nestrannosť a nezáujatosť vo veci konajúcej sudkyne prvoinštančného súdu E.. U.T. F.. Tento aspekt nespochybnila ani samotná sudkyňa, nakoľko nepostupovala v zmysle § 50 ods. 1 CSP a neoznámila svoje pochybnosti o jej nezáujatosti v prejednávanej veci. Žalobca zaujatosť sudkyne vyvodzoval z jej vyjadrení na pojednávaní, z dôvodov rozsudku súdu prvej inštancie a spôsobu vedenie pojednávania. V súvislosti s takto vymedzeným dovolací dôvodom dovolací súd dáva dovolateľovi do pozornosti, že v zmysle § 49 ods. 3 CSP dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. Z týchto dôvodov najvyšší súd dospel k záveru, že dovolateľ neopodstatnene tvrdí, že v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. e) CSP, preto prípustnosť dovolania v zmysle uvedeného ustanovenia z dôvodu, že rozhodoval vylúčený sudca, nie je daná.

11. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP v zmysle ktorého, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces dovolací súd uvádza, že z hľadiska jeho prípustnosti nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti podľa tohto ustanovenia; rozhodujúci je výlučne záver dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017, 9 Cdo/4/2020). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Z ďalších dovolateľom vytýkaných väd zmätočnosti (o porušení zásady kontradiktórnosti konania, nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozhodnutia, o neoboznámení sporných a nesporných skutkových a právnych tvrdení, o nezabezpečení kompletného spisového materiálu, o porušení práva na právnu pomoc, o zdĺhavosti konania) sa dovolací súd ako prvou zaoberal námietkou o porušení zásady kontradiktórnosti konania, ktorá znamená, že obom stranám konania musí byť daná možnosť oboznámiť sa so stanoviskami a s dôkazmi predloženými súdu s cieľom ovplyvniť jeho rozhodnutie a vyjadriť sa k nim, resp. popierať ich (protirečiť im - contra dicere). Vzhľadom na to, že zmyslom čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd je predovšetkým ochrana záujmov účastníkov konania a záujmu na riadnom výkone spravodlivosti, je dôležitá najmä dôvera subjektov vo fungovanie súdneho systému, pričom táto dôvera sa zakladá okrem iného na istote dotknutého subjektu, že mal možnosť vyjadriť sa ku všetkým písomnostiam v spise (por. Brandstetter proti Rakúsku, Mantovanelli proti Francúzsku, II. ÚS 57/2018). V nadväznosti na možný výskyt dovolateľom tvrdenej vady zmätočnosti (porušenia zásady kontradiktórnosti konania) dovolací súd z obsahu spisu zisťoval aj možnú existenciu ďalších ním označených väd podľa § 420 písm. f) CSP.

13.1. Povinnosťou súdu v kontradiktórnom spore je zabezpečiť formálne podmienky plnohodnotného výkonu základného práva na súdnu ochranu v súlade s predpismi upravujúcimi konanie pred súdom. Civilný sporový poriadok vychádza z koncepcie, podľa ktorej má odvolateľ v odvolacom konaní vždy k dispozícii odvolanie a odvoláciu repliku a jeho protistrana vyjadrenie k odvolaniu a odvoláciu dupliku. Z princípu kontradiktórnosti konania vyplýva, že je to strana sporu, ktorá musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie jej odporcu právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z jej strany reagovať alebo inak je vhodné sa k nemu vyjadriť; nezáleží pritom, aký je jeho skutočný účinok na súdne rozhodnutie (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 311/2018).

13.2. V danom prípade obsah spisu nedáva podklad pre prijatie záveru o porušení zásady kontradiktórnosti konania. Pokiaľ ide o písomné vyjadrenia žalovanej (zo dňa 23. februára 2016, 10. marca 2016 a 14. apríla 2016), zo spisového materiálu vyplýva, že tieto boli žalobcovi riadne doručené ešte v roku 2016, pričom žalobcovi bola súdom prvej inštancie na jeho žiadosť vyhotovená kópia celého spisu podľa stavu do 31. decembra 2017 a táto mu bola doručená. Žalobca tak mal nepochybne v priebehu konania dostatok príležitostí oboznámiť sa s obranou žalovanej a vyjadriť sa k nej. Pokiaľ ide o neuplatnenie inštitútu predbežného prejednávania veci (podľa ustanovení § 168, § 170 a § 171 ods. 1 CSP), v tomto smere už odvolací súd poukázal na to, že je na úvahe súdu, či sa mu jeho využitie javí ako vhodné a hospodárne, pričom procesný postup súdu prvej inštancie v danej veci nemožno považovať za nesprávny. Za ďalšie podľa § 181 ods. 2 CSP, po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu. Ak však samosudca toto zákonné ustanovenie nedodrží, nemá to žiaden priamy dosah na možnosť vylúčenia strany sporu z jej procesných práv, ktoré jej Civilný sporový poriadok priznáva. Porušenie citovaného ustanovenia teda žiadnym spôsobom nediskvalifikuje stranu sporu napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a pod. Na pojednávaní konanom dňa 23. januára 2019 (č.l. 176 a nasl. spisu) súd prvej inštancie postupujúc podľa § 181 ods. 1 CSP oznámil stranám sporu, ktoré skutočnosti považuje za sporné a síce titul, na základe ktorého si žalobca uplatňuje nárok na náhradu škody a aj výšku škody, na čo žalobca požiadal o poskytnutie lehoty na vyjadrenie sa a zvolenie si právneho zástupcu. Podľa 181 ods. 4 CSP ak strana alebo jej zástupca nie sú schopní predniesť podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia a označiť alebo predložiť dôkazy na ich preukázanie, súd im môže určiť lehotu na dodatočné splnenie tejto povinnosti. Po márnom uplynutí tejto lehoty nemusí súd na tieto skutkové tvrdenia a dôkazné návrhy prihliadať. Tým nie sú dotknuté ustanovenia § 153 a 154. V danej veci už súd prvej inštancie v bode 48. a 49. poukázal na to, že konanie bolo na súde vedené od roku 2015, t.j. viac ako tri roky (v čase rozhodovania prvoinštančného súdu), počas ktorých bol žalobca opakovane vyzývaný na preukázanie svojho nároku a na uvedenie podstatných skutočností, predovšetkým na konkretizovanie titulu, na základe ktorého sa domáha nároku na náhradu škody, avšak žalobca nevedel počas celého konania svoj nárok odôvodniť a neuviedol ani len základnú náležitosť, ktorou je špecifikácia právneho titulu, od ktorého svoj nárok odvodzuje. Súd prvej inštancie preto návrhu žalobcu na poskytnutie lehoty na vyjadrenie nemohol vyhovieť, a to predovšetkým s poukazom na ustanovenie § 153 CSP, v zmysle ktorého sú strany povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a procesnej obrany včas, pričom tieto prostriedky nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Keďže žalobca neuviedol základné náležitosti žaloby a to riadnu špecifikáciu svojho nároku spočívajúcu v uvedení konkrétneho právneho titulu, od ktorého odvodzoval svoj nárok, prvoinštančný súd nemohol poskytnúť žalobcovi ďalšiu lehotu na vyjadrenie sa a z tohto dôvodu odročiť pojednávanie, nakoľko by tým neúmerne predlžoval konanie a spôsoboval neodôvodnené prieťahy. V uvedenom smere poukázal na ustanovenie § 183 CSP (o novej aplikácii ktorého bol žalobca riadne poučený, vid' č.l. 167 spisu), podľa ktorého súd môže pojednávanie odročiť len z dôležitých dôvodov. Poskytnutie ďalšej lehoty na uvedenie základnej náležitosti žaloby spočívajúcej v konkretizovaní právneho titulu odôvodňujúceho nárok žalobcu nebolo teda možné, najmä ak žalobca už bol vyslovene súdom vyzvaný, aby uviedol konkrétny právny titul, od ktorého svoj nárok odvodzuje. Súd prvej inštancie v konaní postupoval v zmysle § 157 CSP, teda tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo

a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu veci. Odvolací súd sa s predmetným postupom súdu prvej inštancie stotožnil. Preskúmaním spisového materiálu dovolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie poskytol žalobcovi v spore dostatočný priestor na uplatnenie jeho tvrdení a argumentácie (prostriedkov procesného útoku), a preto jeho námietky v uvedenom smere o porušení jeho práva na spravodlivý proces sú neopodstatnené. Odvolací súd správne vyhodnotil ako nedôvodnú aj námietku žalobcu, že mu nebol poskytnutý časový priestor na zabezpečenie splnomocnenia advokátom, keďže štatutárny orgán (riaditeľ) žalobcu E.. E. F. je sám advokátom, pričom navyše o poskytnutie času na splnomocnenie advokáta žiadal žalobca (zjavne účelovo) až na pojednávaní konanom dňa 23. januára 2019, teda po viac než troch rokoch po podaní žaloby. Ani námietku o zdĺhavosti konania dovolací súd nepovažoval za opodstatnenú, pretože prieťahy v súdnom konaní, neboli judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky už v minulosti považované za dôvod, ktorý by zakladal procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f) O.s.p. (viď napríklad rozhodnutie uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2012, sp. zn. 3Cdo/139/2011, ktoré bolo uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 4/2005). Na uvedenom názore dovolací súd zotrváva naďalej aj po zmene procesného predpisu (porovnaj sp. zn. 1Obo/1/2018). Námietka, že v konaní dochádzalo k prieťahom, sa netýka okolností spôsobilej založiť prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

14. Za ďalšiu vadu zmatečnosti dovolateľ označil nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Ako už bolo uvedené v bode 12 tohto rozhodnutia princípu práva na spravodlivý proces, zodpovedá aj právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1 Cdo 213/2019, 2 Cdo 190/2019, 3 Cdo 168/2018, 4 Cdo 3/2019, 5 Cdo 57/2019, 6 Cdo 33/2020, 7 Cdo 308/2019, 8 Cdo 152/2018).

14.1. V predmetnej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb.). Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

14.2. Osobitne s dovolacími námietkami žalobcu dovolací súd uvádza, že súdy nižších inštancií v odôvodnení svojich rozhodnutí dostatočným spôsobom objasnili ako v spore dospeli k záveru, že nie sú splnené zákonom stanovené predpoklady pre vznik zodpovednosti štátu za škodu v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z.. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil; v bode 11 sa bez ďalšieho v celom rozsahu stotožnil s jeho závermi podrobne zhrnutým v odôvodnení prvoinštančného rozsudku. V ďalších bodoch 12 až 14 sa podrobne vysporiadal s odvolacími námietkami žalobcu (o nesprávnej právnej interpretácii rozhodných zákonných ustanovení, nepreskúmateľnosti rozhodnutia, porušenia princípu rovnosti zbraní) uplatnenými v podanom dovolaní, pričom doplnil, „...že samotná existencia rozhodnutia alebo postupu orgánu štátu, ktorým mohlo byť potenciálne nepriaznivo zasiahnuté do majetkovej sféry dotknutej osoby na vznik zodpovednosti za prípadnú vzniknutú ujmu nepostačuje, keď pre jej vznik je v súlade s platnou právnou úpravou nevyhnutné, aby išlo o zásah nezákonný, za ktorý možno považovať výlučne rozhodnutie orgánu štátu zrušené pre nezákonnosť alebo kvalifikovaný nesprávny úradný postup. Ich existencia však v danej veci preukázaná nebola, preto neboli splnené ani predpoklady pre vznik zodpovednosti za škodu tvrdenú žalobcom a nemôže preto obstať ani argumentácia žalobcu potrebou kompenzácie ujmy, ktorá mu mala vzniknúť v dôsledku dočasnej straty možnosti dispozície s peňažnými prostriedkami...“.

14.3. Zo zhora uvedeného (pod bodom 14.2.) je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu potrebné náležitosti v zmysle § 393 CSP s výnimkou dostatočnej reakcie na nevykonané dokazovanie. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnil a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14.4. Dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov (v danej veci o nenaplnení zákonných podmienok pre uplatnenie náhrady škody voči štátu), ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). Dovolací súd v tomto kontexte ďalej uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch, nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (porov. R 24/2017). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/70/2014). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ňou tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

15. Ďalšie námietky žalobcu v spore o nemožnosti preukázania tvrdení a uplatneného nároku „lebo mu v tom svojím postupom zabránili súdy nižších inštancií“ tým, že nezabezpečili kompletný spisový materiál, na ktorý poukazoval a ktorý vedie žalovaná sú podľa dovolacieho súdu námietky týkajúcimi sa procesu dokazovania.

15.1. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 Základných princípov CSP, normatívne vyjadrená v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov robí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritorne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 729 s.). Pri hodnotení dôkazov je súd viazaný skutkovým stavom veci, a teda nie je prípustný eklektický a neopodstatnený výber dôkazov smerujúci k jednostranným záverom. Zásada voľného hodnotenia dôkazov je totiž limitovaná požiadavkou nadväznosti medzi skutkovými zisteniami súdu získanými v procese dokazovania, úvahami súdu v procese hodnotenia dôkazov a jeho právnymi závermi (I. ÚS 114/2008).

15.2. Konkrétne k namietanému pochybeniu v procese dokazovania v danej veci (neoboznámením sa s kompletným spisovým materiálom) dovolací súd konštatuje, že pokiaľ súd nevykonával v priebehu civilného konania všetky navrhované dôkazy alebo nevykonával iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nedostatočne zistil skutkový stav alebo nesprávne vyhodnotil niektorý dôkaz, nemožno to v zásade považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení strany, čo v súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Predmetná judikatúra dovolacieho súdu bola a je akceptovaná aj ústavným súdom napr. v rozhodnutiach sp. zn. I. ÚS 65/2020, III. ÚS 171/2018, II. ÚS 202/2020, II. ÚS 108/2020, II. ÚS 153/2019, II. ÚS 465/2017, IV. ÚS 511/2020. Na druhej strane však ústavný súd napr. v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 332/09 tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy. Zasadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd (ďalej len „Dohovor“) totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 Základných princípov CSP) a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (rozhodnutie vo veci Kraska proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

15.3. Preskúmaním dôvodov napadnutého rozhodnutia dovolací súd konštatuje, že v danom prípade žalobca celkom jasne a zreteľne učinil obsahom svojich odvolacích námietok okrem iných aj námietku nevykonania dokazovania oboznámením sa s ďalším obsahom relevantného spisového materiálu (viď bod 4. napadnutého rozsudku), avšak odvolací súd na túto (odvoláciu) námietku neposkytol žalobcovi (ako odvolateľovi) dostatočnú odpoveď, čím nepostupoval dôsledne v zmysle ustanovenia § 387 ods. 3 CSP, v zmysle ktorého odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Aj napriek predmetnému pochybeniu dovolací súd nedospel k záveru o porušení práva žalobcu na spravodlivý proces, pretože z judikatúry tak najvyššieho súdu ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že len nevykonaním dôkazu, ktorý má preukazovať takú, medzi stranami konania spornú skutkovú okolnosť, ktorá je pre meritórne posúdenie žalobného nároku významná, či dokonca rozhodujúca sa znemožní strane konania uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dôjde k porušeniu práva na spravodlivý proces. Keďže v danom spore bol skutkový stav dostatočne zistený už v čase rozhodovania prvoinštančného súdu, čo konštatoval aj odvolací súd, dovolací súd nepovažoval nedostatočnú reakciu dovolacieho súdu na všetky odvolacie námietky za pochybenie takej intenzity, ktorá by odôvodňovala záver o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

16. K namietanému hodnoteniu dôkazov dovolací súd vo všeobecnosti tiež uvádza, že súdy rozhodujú vo veci v zmysle zásady voľného hodnotenia dôkazov zakotvenej v čl. 15 Základných princípov CSP v spojení s § 191 CSP. Táto zásada vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Výsledky hodnotenia dôkazov sú súčasťou odôvodnenia rozhodnutia, v ktorom súd stručne, jasne a výstižne vysvetľuje, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a pod.

16.1. V danom prípade po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dovolací súd dospel k záveru, že

dovolateľom spochybnená hodnotiaci úvaha (resp. jej výsledok) odvolacieho súdu zodpovedá zásadám formálnej logiky a je aj preskúmateľná. Úvahy, ktorými sa v rámci hodnotenia dôkazov riadil, sú v súlade so zásadami formálnej logiky, pričom výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť nimi zistené. Vzhľadom na vyššie uvedené závery, podľa názoru dovolacieho súdu procesný postup odvolacieho súdu prebiehal v zmysle právnej úpravy Civilného sporového poriadku. Takýmto procesným postupom odvolacieho súdu preto podľa dovolacieho súdu nedošlo k tomu, že by súd (odvolací) znemožnil žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

17. Dovolací súd tiež zdôrazňuje, že na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP). Má však možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. V preskúmvanej veci dovolací súd takúto existenciu vady zmätočnosti nezistil.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

18. Žalobca ďalej vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Z obsahu dovolania je zjavné, že žalobca považuje ako nesprávne právne posúdenú otázku splnenia podmienok uplatnenej náhrady škody voči štátu majúci za to, že napadnuté rozhodnutie je rozporné s princípom materiálnej ochrany zákonnosti.

19. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. a) CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

20. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do tohto pojmu predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Jeho súčasťou je tiež prax vyjadrená opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili.

21. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania nie je viazaný (a zároveň obmedzený) rozhodnutiami najvyššieho súdu, ktoré v dovolaní označil dovolateľ (viď rozhodnutie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia sp. zn. 1VOBdo/2/2020 a tiež 1VCdo/2/2022, 8Cdo/278/2019).

22. Ešte pred posúdením samotného „právneho odklonu“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená

meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t.j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

23. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť stranou v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Pokiaľ dovolateľ nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo 98/2017, 3Cdo 94/2018). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku; zákonodarca túto povinnosť ukladá dovolateľovi.

24. V danom prípade dovolateľ vymedzil právnu otázku, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to s poukazom na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (bližšie viď bod 3.3). Po konštatovaní prípustnosti dovolania dovolací súd pristúpil k meritórnemu dovolaciemu prieskumu a posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke.

24.1. Podľa právnej vety uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. októbra 2010 sp. zn. 4 MCdo 15/2009 „Zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov zodpovedá interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným.“

24.2. V zmysle záverov Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. marca 2011 sp. zn.: II ÚS 25/2011 „...pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, nielen zastavenie trestného stíhania, ak k nemu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesenie obvinenia pre nezákonnosť (§ 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. tak, ako bolo judikované všeobecnými súdmi (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 MCdo 15/2009), ale rovnaké dôsledky má aj rozhodnutie o postúpení veci do priestupkového konania, ak k nemu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným. Zmyslom a účelom zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci je totiž ustanoviť v súlade s čl. 46 ods. 3 ústavy podmienky, za ktorých vzniká právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, a to spôsobom, ktorý umožňuje odškodniť všetky prípady, v ktorých bola poškodenému spôsobená škoda takým rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktorý sa neskôr ukázal ako nezákonný.“

24.3. Podľa právnej vety uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2011 sp. zn. 4 MCdo 20/2009 „Zodpovednosť štátu zakladajú nielen rozhodnutia meritórne, ale aj rozhodnutia procesnej povahy....nerozhoduje, či sa škoda spôsobila výrokom vo veci samej a či nezákonným rozhodnutím procesnej povahy...tak rozhodnutie, ktoré bolo zrušené z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, či z dôvodu nesprávneho alebo nedostatočne zisteného skutkového stavu, ako aj z dôvodu vady konania, je nezákonné a za splnenia ostatných podmienok môže zakladať zodpovednosť štátu za škodu, ktorá prípadne z takéhoto rozhodnutia účastníkovi vznikla“.

24.4. Podľa právnej vety rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2010 sp. zn. 5Cdo

126/2009 (vymedzenie pojmu „nesprávny úradný postup orgánu štátu) „Pretože úradný postup nie je spravidla možné v právnom predpise upraviť do najmenších podrobností, treba správnosť úradného postupu posudzovať aj z hľadiska účelu k dosiahnutiu, ktorého postup štátneho orgánu smeruje. K nesprávnemu úradnému postupu môže dôjsť nielen pri úkonoch v rámci činnosti, pri ktorej štátny orgán nerozhoduje, ale tiež v rámci jeho rozhodovacej činnosti. Nesprávnym úradným postupom môže byť aj nevydanie alebo oneskorené vydanie rozhodnutia v dôsledku porušenia stanovených alebo primeraných lehôt na jeho vydanie, lebo znaky nesprávneho úradného postupu má aj nečinnosť štátneho orgánu alebo jeho činnosť, ktorá nie je vykonaná v stanovenej lehote alebo v lehote, ktorá zodpovedá právu na prejednanie veci bez zbytočných prietahov (čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). O nesprávny úradný postup by išlo napríklad aj vtedy, ak by orgány polície nedostatočne zabezpečili majetok osoby, ktorá bola vzatá do väzby alebo neumožnili, aby sa majetok tejto osoby postarali iné osoby a na takomto majetku vznikla škoda."

24.5. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. februára 2012, sp. zn. 1 Cdo 48/2010 „Všeobecné súdy v občianskom súdnom konaní nemajú poskytovať formálny či formalistický výklad a aplikáciu práva, ale majú poskytovať taký výklad a aplikáciu práva, ktorý je materiálnou ochranou zákonnosti, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (porovnaj § 1 O.s.p.). Občianske súdne konanie sa musí v každom jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie (porovnaj § 3 O.s.p.)".

25. Podľa § 3 ods. 1 pís. a) a d), ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím, nesprávnym úradným postupom. Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

25.1. Podľa § 5 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

25.2. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu. Právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

26. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom úspešného uplatnenia práva pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom sú: a/ nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup, b/ existencia škody a c/ príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom a škodou. Podmienky vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom sú stanovené kumulatívne a v prípade nesplnenia čo i len jednej z nich nie je daná táto zodpovednosť. To znamená, že ak osoba, ktorá sa cíti byť poškodená orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci, neunesie dôkazné bremeno týkajúce sa preukázania existencie niektorej z podmienok vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, je možné (potrebné) žalobu o náhradu škody bez ďalšieho zamietnuť.

27. Z chronologického sledu udalostí daného prípadu vyplýva, že štátnymi orgánmi Maďarskej republiky pri pokuse o prevoz na územie Slovenskej republiky E. L. a K. F. boli dňa 21. januára 2002 zaistené finančné prostriedky vo výške 1.167.280 eur. Dňa 02. decembra 2004 bolo Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky prevzaté trestné konanie proti obvineným E. L. a K. F., pričom uznesením vyšetrovateľa zo dňa 25. júla 2005 bolo proti E. L. a K. F. začaté trestné stíhanie. Na základe právnej

pomoci boli zaistené peňažné prostriedky vyžiadané z Maďarskej republiky. Dňa 15. októbra 2012 Krajská prokuratúra Košice I uznesením trestné stíhanie vedené proti menovaným obvineným zastavila a uznesením zo dňa 14. novembra 2012 vrátila zaistené finančné prostriedky vo výške 1.167.280 eur žalobcovi. V zistených okolnostiach danej veci súdy nižších inštancií konštatovali (v súlade s obranou žalovanej), že rozhodnutie o zaistení peňažných prostriedkov a rovnako tak isto aj rozhodnutie o začatí trestného konania voči konkrétnym osobám bolo vydané predovšetkým štátnymi orgánmi Maďarskej republiky a preto Slovenská republika nemôže niesť zodpovednosť za takéto rozhodnutia podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Za ďalšie žalobca v spore neuviedol/ neoznačil žiadne konkrétne (nezákonné) rozhodnutie alebo (nesprávny) úradný postup, od ktorého odvodzoval uplatnený nárok na náhradu škody; z tých rozhodnutí, ktoré boli vydané štátnymi orgánmi Slovenskej republiky činnými v trestnom konaní nebolo žiadne zrušené alebo zmenené pre jeho nezákonnosť; žiaden príslušný orgán nevyhodnotil zaistenie finančných prostriedkov ako rozporné so zákonom a napokon ani sám žalobca ani pri jednom z posudzovaných rozhodnutí nepreukázal, či podal proti nemu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov, pretože len v takom prípade je možné priznať nárok na náhradu škody s poukazom na § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.

28. Podľa názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd vyslovenými právnymi závermi, na ktorých založil rozhodnutie napadnuté dovolaním žalobcom s ohľadom na zhora uvedené skutkové zistenia danej veci, neodklonil v nastolenej otázke (viď bod 3.) spočívajúcej v správnej interpretácii ustanovení § 3 ods. 1, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 a nasl. zákona č. 514/2003 Z. z. od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú v danom prípade predstavujú (okrem iných) aj citované rozhodnutia najvyššieho súdu. Dovolaciemu súdu je známe, že správnej interpretácii zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov zodpovedá taký výklad, v zmysle ktorého rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným (sp. zn. 4 Mcdo/15/2009). Avšak v okolnostiach danej veci, keď „prvotné“ rozhodnutia o zaistení peňažných prostriedkov a o začatí trestného konania bolo vydané štátnymi orgánmi Maďarskej republiky, žalobca nepreukázal, či podával proti vydaným rozhodnutiam riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov a neoznačil ani žiadne konkrétne „nezákonné“ rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup, od ktorého odvodzoval uplatnený nárok na náhradu škody dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd, tým ako v danej veci posudzoval splnenie predpokladov na náhradu škody voči štátu žalobcovi nezmaril uplatnenie práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, nerozhodol v rozpore so zmyslom a účelom zákona č. 514/2003 Z.z. Napokon otázka, či bolo vydané nezákonné rozhodnutie, sa aj v zmysle dôvodovej správy k zákon č. 514/2003 Z.z. má vždy posudzovať so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu.

29. S poukazom na uvedené dovolací súd nepovažoval ani uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP za dôvodný, keďže napadnutým rozhodnutím nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v dovolateľom namietanej otázke.

30. Podľa § 447 CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak a) bolo podané oneskorene, b) bolo podané neoprávnenou osobou, c) smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, d) nemá náležitosti podľa § 428, e) neboli splnené podmienky podľa § 429 alebo f) nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

31. Najvyšší súd preto dospel k záveru, že dovolanie žalobcu v časti namietajúcej vady tzv. zmätočnosti je potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP ako neprípustné a v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie vecí podľa § 447 písm. f) CSP.

32. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.